

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta, HE 68/2024 vp

Työ- ja tasa-arvovaliokunta 11.9.2024

Taina Vallander

Yleisesti

- Suomessa vähimmäispalkka sekä erilaiset lisät ja korvaukset määräytyvät työehtosopimusten perusteella. Palkkarajan asettaminen koskemaan ulkomaalaista työvoimaa sisältää riskin, että minimistä muodostuu työmarkkinoilla heidän kohdallaan maksimi.
- STTK pitää tärkeänä periaatetta, että Suomessa työskentelevän ulkomaalaisen henkilön toimeentulo koostuu työstä saatavasta riittävästä tulosta, joka vastaa toimialalla noudatettavaa työehtosopimusta. Vähimmäispalkka sekä erilaiset lisät ja korvaukset määräytyvät Suomessa työehtosopimusten perusteella.
- STTK ei sinänsä vastusta 1600 euron tulorajan asettamista, mutta pitää tärkeänä, että sen tasoa tarkastellaan jatkossa säännöllisesti vuosittain asetuksella.
- Säännöllisellä tarkastelulla tulee ehkäistä tilannetta, jossa palkkaraja jää jälkeen yleisestä ansiokehityksestä tai ostovoiman kehityksestä, eikä enää täytä lain tavoitetta turvata tosiasiallinen toimeentulo Suomessa.

Työstä saatavan riittävän toimeentulon määrittelyn haasteet

- Nykyisin, jos palkkaa ei voida määritellä työehtosopimuksen minimin perusteella, sen tulee vastata työttömyysturvalain työssäoloehdon karttuman edellyttämää suuruutta. Näin on myös arvioitaessa toimeentulon riittävyttä esimerkiksi osa-aikaisen työn osalta.
- STTK katsoo, että vaikka hallituksen esityksen tavoitteena on kokoaikaisen työn lisääminen, tulisi esityksessä huomioida myös osa-aikatyötä, tuntityötä tai projektityötä tekevien riittävä palkkatulo, koska merkittävä osa ulkomaalaisista työntekijöistä tekee työtä ns. epäsäännöllisissä työsuhteissa. Tämä tukisi ulkomaalaisten työntekijöiden alipalkkauksen kitkemistä työmarkkinoilta.
- Alueellisella työllisyystilanteella ja alueellisella asumisen hintaeroilla on merkittäviä vaikutuksia henkilön tosiasialliseen toimeentuloon.

Työlupaan liittyvä viranomaistyö ja työperäisen hyväksikäytön ehkäisy

- Nykyisin toimeentuloharkinnan suorittaa työntekijän oleskeluluvan osalta TE-toimisto osana päätösharkintaa, jonka tekee maahanmuuttovirasto.
- Vuoden 2025 alusta alkaen työntekijän työlupaan liittyvän harkinnan tekee yksin maahanmuuttovirasto.
- Palkkatulon tasoa tulisi valvoa myös ensimmäisen oleskeluluvan saamisen ja jatkoluvan hakemisen välillä, jotta riski alipalkkauksesta ei jää vain työntekijän kannettavaksi.
- Nyk. työvoimaviranomaisen lähettämät selvityspyynnot jatkossa Migrin vastuulla?
- Lakiesityksen muutoksista tiedottaminen työnantajille edellyttää resursointia.
- STTK katsoo, että palkkarajan asettaminen itsessään ei vielä takaa palkkarajan ylittävää palkkaa, vaan edellyttää tuekseen kattavaa ja riittävästi resursoitua ennakko- ja jälkivalvontaa sekä viranomaisyhteistyötä.
- Hallituksen esitykseen sisältyvä palkkaraja voi kuitenkin selkiyttää aluehallintovirastojen työsuojeluvalvonnan tekemää valvontatyötä.

Keskusteleva keskusjärjestö

